

TALE ved Stiftelsesfesten 2012

Deres Majestæt – Deres Kongelige Højhed – Akademiets gæster og kunstnere.

Akademiraadet virker til kunstens fremme og som statens rådgiver i kunstneriske spørgsmål inden for billedkunst og arkitektur - byrum og landskab.

Gennem faglige diskussioner arbejder rådet med nytænkning i forhold til kontekst, at fastholde de kvalitative valg og at synliggøre kunstens og arkitekturens betingelser, placering, betydning og position i de omgivende rum.

Akademiraadet har desuden et særligt fokus på at sikre et fagligt højt niveau ved udpegelser til de instanser, hvor der er brug for en kunstnerisk kvalitetsvurdering.

Rammen er umiskendelig - som det ældste rådgivende organ indenfor kunst og æstetik i statens tjeneste – men hvordan bliver man en vigtig stemme i en samtid hvor referencen til det historiske ikke nødvendigvis er det bedste argument ?

I forlængelse af vedtægtsændringer, der bl.a. betød en strukturmæssig forandring og et akademi og et råd med en ligeværdig fordeling af arkitekter og billedkunstnere, besluttede det nyvalgte råd for et år siden at stille sig selv det spørgsmål – hvad vil vi som Akademiraad ?

Der er løbende indkomne sager at behandle - ja – og måske kan det synes eksklusivt at tage sig tid til også at fokusere på et mere visionært bredt perspektiv, men akademiets bekendtgørelse er meget klar på dette punkt – og årets løbende diskussion har netop affødt en række spørgsmål og emner, der er væsentlige at belyse og diskutere i en kontekst, der vil kunne involvere en offentlighed og hvor rådets udsagn baseres på det brede perspektiv og eksemplificeres i det konkrete og aktuelle.

Spørgsmål som eksempelvis:

Hvad er de kunstneriske muligheder i de ændrede ressortområder ?

Skaber vi kultur ved at bygge?

Behøver vi mere infrastruktur i Danmark set i et 20årigt fremtidsperspektiv ?

Hvor går grænsen - hvad er privat og hvad er offentligt rum ?

Er eksempelvis parkeringspladsen foran Rigshospitalet et fælles anliggende ?

Er der forskel på fag og profession? Efter de 10 "hurtige år" ..hvordan sikres en ny eftertænkksomhed og en større kunstnerisk dybde i det offentlige byggede miljø?

Kan der med afsæt i de temporære, tilfældigt opståede byrum og miljøer ansøges nye muligheder for fremtidige kunstneriske kvalitative tiltag af mere permanent karakter ?

Parallelt var dette spørgsmål omdrejningspunkt for årets Kunstnersamfundets dag, der bestod af tre debatoplæg om midlertidige kunst - og arkitekturprojekter i byrummet og et mere performativt indlæg.

Begrebet er aktuelt både i byplanlægning og i udvidelsen af de aktiviteter der foregår på byggepladser, brakmarker og i de tilfældigt opståede byrum som infrastrukturelle arbejder efterlader sig.

Disse rum ændrer karakter fra "ikke-steder" til steder, der indtages til nye fællesskaber. Både kunstnere og arkitekter arbejder med begrebet enten gennem overordnet planlægning med borgerinddragelse eller processuelt med en mere aktivistisk tilgang.

Foreningen til Hovedstadens Forskønnelse har for nylig taget initiativ til at invitere billedkunstnere til at udsmykke en del af byggepladshegnene omkring Metrobyggeriet. Projektet er udviklet i samarbejde med Statens Kunstfonds Udvalg for Kunst i det Offentlige Rum og forskellige danske fonde.

Frederiksberg Kommune er ved opstarten til et lignende midlertidigt udsmykningsprojekt.

Antallet af iscenesatte rum med stedspecifikke og temporære udstillingsprojekter, gadens teater- og performancescene et utal af diverse sociale events er med til at forme udvidede behov, som byen skal kunne svare på.

Diskussionen fører videre men Kunstnersamfundets dag gav Akademiraadet en mulighed for at spille bolden ud for at debattere og italesætte arkitektur-, kunst- og byudvikling med dette specifikke fokus.

Andre problemstillinger kan på samme måde tage sit afsæt i en udveksling med det kunstnersamfund, der tidligere havde et valgmøde hvert tredje år som eneste mulighed for dialog med Akademiraadet. Det er derfor en stor gevinst at det gennem de senere år er blevet suppleret med denne tilbagevendende begivenhed, der udover at fejre årets legatmodtagere netop sætter fokus på den faglige udveksling og åbner op for kunststuderende og gæsters indblik i institutionen.

Adgangen til Kunstnersamfundet og dermed adgang til Akademiet og Rådet, sker igennem Juryen. Det faglige arbejde i Akademiraadets og Kunstnersamfundets Jury indebærer diskussioner arkitekter og billedkunstnere imellem, om selve det at kvalificere kunst igennem bedømmelsen af den enkelte.

Dette kompetente arbejde giver Akademiraadet udvidet mulighed for at kunne pege på nye kvalificerede medlemmer til nævn, råd og udvalg i forskellige samfundsmæssige organisationer og administrationer. Så vidt det er muligt indsamles der erfaringer fra de udpegede billedkunstnere og arkitekter samt de pågældende institutioner, for at kvalificere rådets fremtidige udpegelser og for at kunne videreformidle erfaringer og viden.

Akademiraadets 12 medlemmer (6 arkitekter og 6 billedkunstnere) vælges af og blandt akademiets 60 medlemmer, der er valgt ved direkte valg af de ca. 1350 medlemmer i Kunstnersamfundet. Uafhængighed af kunstpolitiske og økonomiske interesser er styrken og indflydelsen bygger alene på kvaliteten af den kunstneriske og kulturelle sagkundskab, Akademirådet rummer. Tværfagligheden og den lange historiske samhørighed giver den fordel at medlemmerne tilsammen repræsenterer en indsigt i den kunst- og arkitekturhistoriske udviklings resultater og kriser og indebærer en forpligtet rådgivning, der skal afspejle både refleksion og kontinuitet.

Der arbejdes konsekvent med at opnå større gennemsigtighed omkring rådets arbejde ved oplysning internt og eksternt bl.a. via opgraderinger af hjemmesiden og der er et udtalt ønske om en yderligere udbygget kommunikations og presse strategi.

Rådets udtalelser, sagsbehandlinger og referater af møder kan ses på hjemmesiden.

Jeg vil her blot give en oversigt over de forskellige sager, vi har behandlet indenfor det seneste års tid:

Rådet har udtalt sig inden for by - og bygningsmæssige sammenhænge i sager som: Metro-Cityringens byrum, Krøyers Plads, Poul Gernes udsmykning på Herlev Hospital - Søfartsmonumentet på Langelinie.

Og i sager inden for lovgivning og statsadministration o.l.: De videregående kunstneriske uddannelser, Det Særlige Bygningssyn, Styrelsesbekendtgørelser for Billedkunst- og Arkitektskolerne, Kunststøtteudvalgets rapport og flytningen af arkitektuddannelserne til nyt ministerium.

Akademiraadets autoritet og fortsatte eksistensberettigelse baseres ikke mindst på muligheden for at rekruttere gode kræfter til de fornødne fagudvalg og arbejdsgrupper, der med særlig fagspecifik autoritet kan underbygge og udvide Akademiraadets taletid overfor stat og kommuner.

Akademiraadets Udvalg for Kirkekunst – der siden 1895 har fungeret som et stående udvalg for nye kunstneriske udsmykninger i kirkerne - er rådgiver for Kirkeministeriet, stiftsøvrighederne og andre kirkelige myndigheder. Kirkeministeriet bevilger midler som gør det muligt for udvalget at yde direkte rådgivning på stedet.

Landskabsudvalget, der har sit udgangspunkt i en udgivelse af et memorandum om det åbne land nogle år tilbage, er et tværfagligt forberedende udvalg til etableringen af et autonomt rådgivende landskabsudvalg for bl.a. Miljøministeriet, kommuner og regioner. En æstetisk rådgivning, der eksempelvis kunne involveres ved vindmøllers placering i landskabet for at sikre, at dette ikke afgøres under indflydelse af private investorers interesser.

Arbejdsgruppe vedr. Kunstcirkulæret – hvis mål har været at undersøge i hvilken grad kunstcirkulærets krav om 1,5% af håndværkerudgifter til kunst ved statsligt nybyggeri overholdes og hvordan det forvaltes. Problematikken

er generelt aktuel i forhold til spørgsmål om kvalitet i det byggede miljø, professionelle kunstners rettigheder og udfoldelsesmuligheder, samt udviklingen af kunst i det offentlige rum i relation til arkitektur.

Der er et ønske om en etablering af et Uddannelsesudvalg baseret på foreløbig et debatmøde i efteråret med et planlagt snarligt opfølgende møde med repræsentanter fra de kunstneriske uddannelser – i et forsøg på at afdække de problemstillinger, der opstår i forlængelse af nedskæringer, sammenlægninger, lukning af værksteder, stramme universitære regelsæt og ulige betingelser for de eksisterende Kunstakademier.

Kunstakademiets samling af kunst, der rummer ca. 600 værker ejes formelt af Akademiraadet. Kulturministeriet har på rådets foranledning bevilget midler til at Fælleskonserveringen i Helsingør nu har foretaget en gennemgang af malerisamlingen og udfærdiget en tilstandsrapport.

De ni medlemmer af Fagudvalget for Kunstakademiets Kunstsamling og Charlottenborg Slot arbejder på den faglige vurdering og prioritering af malerisamlingens værker med henblik på udarbejdelse af en konserveringsplan og en forbedring af opmagasineringsforholdene.

Inden for de næste år skal der følges op med en lignende gennemgang af samlingens resterende værker, skulpturer, tegninger, grafik, medaljer mv., under forudsætning af, at der kan skaffes midler også til dette arbejde.

Udnævnelse af æresmedlemmer besluttet ikke af Akademiraadet, men af de 60 ordinære medlemmer i Akademiet, og vi er glade for, at de nye æresmedlemmer Karen Zahle og Hein Heinsen har sagt ja til at modtage udnævnelsen.

Arkitekten Karen Zahle

Indsigtsfuld humanist, skarp debattør, et levende engagement.

Arkitekten Karen Zahle har i et halvt århundrede øvet betydende indflydelse på udviklingen af dansk arkitektur, bl.a. i sit virke med undervisning af arkitekter og som ivrig deltager i den faglige såvel som i den offentlige arkitekturdebat.

Dette med baggrund i en almen praksis på kompetente tegnestuer i Danmark og udlandet i de unge år.

Karen Zahle har undervist på bl.a. Kunstakademiets Arkitektskole og var i mere end 20 år en entusiastisk leder af laboratoriet for boligbyggeri samme sted.

Talrige er de artikler, bøger, konferencer og symposier i ind- og udland, hvor hun med klogskab har kæmpet for, at vor omverden skal formes med omtanke, med det mål at fremme livskvalitet. Hun har til stadighed understreget, at dette ikke er i modstrid med arkitektoniske værdier men tværtimod er en del deraf.

Karen Zahle har gennem en længere årrække været særdeles aktiv i Akademiet i forskellige funktioner og skabte i årene 2001 – 2004 som en myndig formand for Akademiraadet respekt om dette og ydede en enestående indsats i forbindelse Akademiets 250 års jubilæum i 2004.

Karen Zahle vil med sin brede erfaring og sunde dømmekraft være en værdifuld rådgiver som æresmedlem af Akademiet for de Skønne Kunster.

Billedkunstneren Hein Heinsen

Hein Heinsens værk er på en gang klassisk og nyskabende.

Hein Heinsen har en gang udtalt: "Hvis ikke en skulptur har mulighed for at vise nye veje for kunst, er der ingen grund til at lave den."

Udsagnet karakteriserer på fornemste vis det værk, han har skabt. Et værk, ikke alene strengt, præcist og afklaret – men samtidig åbent, søgende og udfordrende".

Sådan begrundede Akademiraadet tildelingen af Thorvaldsen Medaljen til Hein Heinsen i 1992.

Hein Heinsen har et kunstnerisk og personligt format, han deltager engageret og gerne i den offentlige debat og taler fagligt og indsigtfuldt kunstens sag. Han har været et usædvanligt stort aktiv for Akademiet både i Akademiraadet, på diverse udpegede bestyrelses - og udvalgsposter og som et mangeårigt stærkt engageret og kompetent medlem af Udvalget for Kirkekunst.

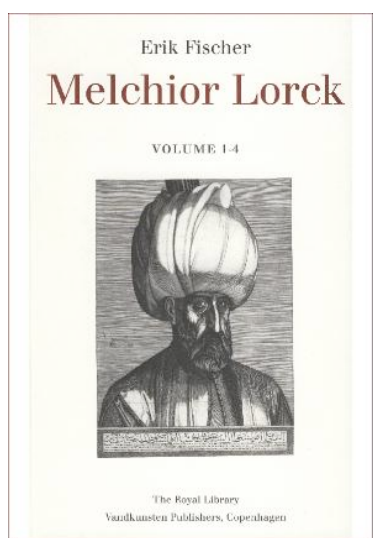
Som professor har hans indsats for at give billedkunstscolerne et intellektualiseret løft i samarbejde med Mogens Møller, Bjørn Nørgaard og Else Marie Bukdahl haft stor betydning for dansk kunstliv.

Hein Heinsen var desuden en af de ledende kræfter bag Betænkning om Billedkunst, udgivet af Kulturministeriet i 1998.

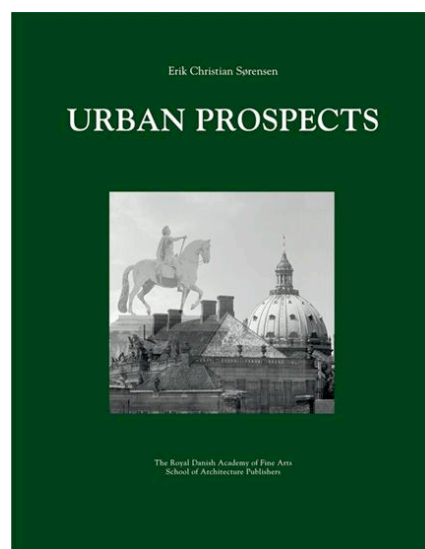
Betænkningen var forløber til og fundamentet for, at billedkunsten i 2001 fik sin egen lov. En lov der sikrede billedkunsten statslige støttemuligheder i lighed med musikken, litteraturen og scenekunsten.

Hein Heinsen vil med sin høje faglige kunnen, sin viden, sin kunstneriske og kunstpolitiske erfaring være en stor og uvurderlig kapacitet som æresmedlem af Akademiet for de Skønne kunster.

Jeg vil gerne slutte denne del af beretningstalen med at fremhæve 2, der er savnede og desværre ikke iblandt os længere.

Erik Fischer
1920 – 2011

Erik Christian Sørensen
1922 - 2011

Kunsthistoriker Erik Fischer blev i 2000 udnævnt til æresmedlem af akademiet for sin forskning, sin undervisning, sin litterære produktion og ikke mindst for sin store indsats for den sorthvide kunst.

Af særlig betydning er Erik Fischers arbejde med Melchior Lorck, Albrecht Dürers kobberstik og raderinger og C.W. Eckersbergs perspektiv- og proportionsstudier;

I 1989 modtog han N.L. Høyen medaljen med følgende motivering – Erik Fischers vægtige forfatterskab om billedkunst røber hans store indlevelsesevne og glæde over tegninger og grafiske blade. Lykkeligvis har han været knyttet til Kobberstiksamlingen i 40 år, de sidste 24 år som leder. Den kgl. Kobberstiksamlings internationale ry er hans værk. En særlig formidlingsindsats er de udstillinger, han har forestået på museet, fulgt af katalogtekster og lommebøger med kyndige vurderinger og fortolkninger, der åbenbarer hans begejstring over og fortrolighed med fortidens og samtidens kunst. Disse udstillinger er altid en berigelse for os alle. Erik Fischers livslange samvær med billedkunsten har gjort ham selvskreven til mange tillidsposter i danske og internationale kunstkrede. Og sjældent har vi set en tillidspost udfyldt mere ansvarsbevidst, end da Erik Fischer i 1965 som formand gik på barrikaderne for det nye Statens Kunstfonds virke.....

Arkitekt Erik Christian Sørensen blev ligeledes udnævnt til æresmedlem af akademiet i 2000 for sin indsats i arkitektur og uddannelse. Hans egne værker har givet hans inspirerende ord i forelæsning og undervisning, særlig vægt.

I 1989 modtog Erik Christian Sørensen C.F.Hansen Medaljen med følgende motivering : Erik Christian Sørensen har foruden at være en fremragende arkitekt også som professor i bygningskunst skabt en mesterskole i

arkitektuddannelsen. Den har dannet grundlag for en stor del af den nuværende generation af arkitekter. I Erik Christian Sørensens egne arbejder med familieboliger er konstruktioner blevet forædlet til det visuelt sublime. I Vikingemuseet ved Roskilde fjord vises de fornemste begreber i dansk arkitektur.”

Følgende citat er fra arkitekt og professor Christoffer Harlangs nekrolog bl.a. bragt i Politiken:

“Han var engageret i højaktuelle udfordringer med byers vækst og en stærk kritiker af det værditab, der overalt følger af tankeløs planlægning og forskellige former for grådighed. Han samlede sine tanker i flere artikler og bøger, i foråret kom essays om byens problemer, 'Urban Prospects', og han havde en bog mere på vej. I 'Poetik til Bygningskunst', som han udgav i 2003, giver han i epilogen er række gode råd:

"Tænk struktur før mur og plan - dyrk bindeled og fuger - tugt al teknik og alle planer - lad stoflighed få sin ret - kend dine vilkår - tag modus i beherskelse".

Og med det vil jeg sige foreløbig tak .....

Tak til:

Karl Aage Rasmussen for festforelæsningsen

Musikken ved Søren Rastogi

Tak til medaljemodtagerne

Tak til sekretariatet, Anne Marie Nehammer, Pernille Kure, Mette Sloth Møller og Nina Tjørnemark, der ikke er til stede i aften, men valgte med udgangen af februar at skifte til en pensionisttilværelse efter 37 år på Akademiraadets kontor.

Tak til Billedkunstscolernes vagter og alt det øvrige personale, der har arbejdet hårdt for en god fest.

De 30 ordinære medlemmer i hver af Akademiets to sektioner har i februar måned valgt medlemmer til Akademiraadet for de kommende 2 år. Pr. 1. April ser sammensætningen således ud:

Arkitektsektionen består af Louis Becker – næstformand, Johnny Svendborg – faggruppeformand, Torben Schönherr – dirigent, Anders Abraham, Poul Ingemann og Merete Ahnfeldt-Møllerup ....- suppleanter: Carsten Hoff, Sven Felding og Johan Adam Lindeballe.

Billedkunstsektionen består af Milena Bonifacini – faggruppeformand, Anja Franke – vicedirigent, Sophia Kalchau, Heine Skjerning og Leif Kath. Suppleanter er Gunnar Bay, Malene Landgreen og Ruth Campau.

En stor tak til Toni Larsen, der fratræder som rådsmedlem og Jens Bohr, der fratræder som suppleant.

Jeg selv er fortsat formand og dermed også Præsident for Akademiet

På Rådets og egne vegne vil jeg gerne bringe en varm tak til arkitekten Carsten Hoff for sin særlige indsigt, engagement og støtte som næstformand

gennem 2 år og før det som dirigent igennem en årrække.

Akademiet, Rådet, Juryen og alle udvalg - indtager den særstilling, at medlemmerne bortset fra præsidenten, der modtager et mindre vederlag, stiller deres arbejdskraft gratis til rådighed for det offentlige. Til alle jer vil jeg derfor sige en stor tak, fordi I føler jer forpligtet til at lægge kræfterne i det arbejde Akademiet udfører.

Tak til æresmedlemmer og tak til rådsvalgte medlemmer, som ligeledes stiller jeres faglighed gratis til rådighed, den er uvurderlig i mange sager.

En ganske særlig tak vil jeg gerne bringe Hendes Majestæt Dronningen og Hans Kongelige Højhed Prinsgemalen for den interesse, der er udvist Akademiet gennem mange år. Samtidig vil jeg benytte lejligheden til på Akademiets vegne at ønske tillykke med Hendes Majestæt Dronningens 40 års regeringsjubilæum.

På denne sidste aften i marts fejrer vi kunsten – alle jer – institutionens 258 års fødselsdag – dens formål og indhold – og byder velkommen i Akademiets sale.

TAK

Mette Gitz-Johansen marts 2012